

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Dalaskolan Norra i Bromölla kommun

Bromölla kommun
Box 18
295 21 Bromölla

Kerstin Ek
Dalaskolan Norra
Folketshusgatan 62
295 32 Bromölla

Tillsyn i Dalaskolan Norra

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Dalaskolan Norra och Bromölla kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Även om bara knappt hälften av eleverna i årskurs 3 når kravnivån på de nationella ämnesproven i svenska och matematik, erbjuder Dalaskolan Norra ändå överlag en verksamhet som ger de flesta eleverna goda förutsättningar att nå de nationella målen i kursplaner och läroplan. Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen har satts in. På skolnivå finns ett välutvecklat system för uppföljning av undervisningen och elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen, och rektorn håller sig på så vis ajour med elevernas kunskapsutveckling. Måluppfyllelsen på motsvarande prov i årskurs 5 är också betydligt högre. Lärartätheten är lägre än i kommunen för övrigt, men i nivå med

riksgenomsnittet såväl som genomsnittet för kommungruppen¹ i fråga.² Lärarna är behöriga och har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Flera av dem har varit på skolan under mycket lång tid.

På skolan råder det i dagsläget lokalbrist, varför eleverna i årskurs 6 har fått flytta till den närbelägna 7–9-skolan Dalaskolan Södra. Lokalbristen uppgavs vara ett problem i synnerhet då det gäller att individualisera undervisningen och arbeta samt ge stöd i grupp. Icke desto mindre lyckas man på skolan individanpassa undervisningen på ett tillfredsställande sätt, även om det samtidigt finns elever som inte får det stöd de har behov av. Dalaskolan Södra förmår inte att erbjuda särskilt stöd till alla elever med rätt till sådant stöd, däribland nyanlända elever med behov av studiehandledning på sitt modersmål. Rutinerna för mottagandet av nyanlända elever med annat modersmål behöver ses över.

För eleverna i årskurs 6 har flytten till Dalaskolan Södra inneburit att de får en mjukare övergång till årskurs 7. Det pågår ett arbete för att öka samverkan mellan de båda skolorna, med utgångspunkt i en vision om en F–9-skola. I detta inkluderas även samverkan med de fem fritidshemsavdelningar som finns lokaliserade på skolans område. Däremot förekommer ingen samverkan med förskolan.

Även om skolans plan mot kränkande behandling inte helt och hållet uppfyller skollagens krav, förefaller klimatet på skolan vara gott och positivt, grundat i ett aktivt värdegrundsarbete, där man tar tag i eventuella problem. Skolan tycks också leva upp till sitt kompensatoriska uppdrag gentemot eleverna i upptagningsområdet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Dalaskolan Norra identifierat följande brister som måste åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst mål att uppnå i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och kursplanerna),
- Skolan uppfyller inte skollagstiftningens krav beträffande särskilt stöd, däribland rätten till studiehandledning på modersmålet (4 kap. 1 § skollagen; 5 kap. grundskoleförordningen; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning),

¹ Kommungruppen är baserad på ett modellberäknat värde för elevernas studieresultat (SALSA, Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser) där hänsyn har tagits till bakgrundsfaktorer som föräldrarnas utbildningsnivå, andelen elever med utländsk bakgrund samt könsfördelningen bland eleverna.

² Skolverkets databas SIRIS i februari 2010.

- Skolans rektor beslutar inte om vilka elever som ska få undervisningen i svenska som andraspråk (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen),
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav (14 a kap. skollagen 8 §). Eftersom Bromölla kommun inte delegerat till verksamheten att upprätta plan mot kränkande behandling hänvisas till Skolinspektionens kommunövergripande beslut.

Bedömningarna redovisas i bilaga 2 och skolans resultat i bilaga 3.

Rektor och Bromölla kommun har ansvar för att åtgärder vidtas. Skolinspektionen kommer att följa upp detta beslut. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen tre månader från den dag Skolinspektionens beslut avseende Bromölla kommun meddelas.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Iréne Sehlin.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind

Enhetschef

Angerd Eilard

Utredare/föredragande

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Dalaskolan Norra
Bilaga 3	Tabellbilaga

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bromölla kommun under januari och februari 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Dalaskolan Norra den 9 och 10 februari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Dalaskolan Norra, dels den information som samlats in under besöket. På Dalaskolan Norra intervjuades rektorn, lärare och kurator samt elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Dalaskolan Norra

Dalaskolan Norra	Antal elever
Förskoleklass	41
Grundskola åk 1–6	256

Källa: Uppgifter från skolan i mars 2010

På Dalaskolan Norra finns sammanlagt 297 elever i förskoleklass samt grundskolans årskurser 1–6. Samtliga årskurser inklusive förskoleklassen är tvåparallelliga. Därutöver finns fem elever med placering i särskolan på Dalaskolan Södras rektorsområde. Eleverna kommer i huvudsak från Bromölla tätort. Upptagningsområdet består av både villabebyggelse och flerfamiljshus. Ett femtiotal elever har annat modersmål än svenska, däribland nyanlända flyktingbarn. Dessa elever går under sin första tid på skolan i en så kallad förberedelseklass, "den internationella klassen", lokaliserad på Dalaskolan Södra. Antalet elever med annat modersmål än svenska ökar.

På Dalaskolan Norra finns en särskola för årskurserna 1–6 med fem elever. Sedan höstterminen 2009 tillhör emellertid särskolan Dalaskolan Södras rektorsområde och bedöms följaktligen i skolbeslutet för den skolan.

Tillsynsprotokoll med bedömningar för Dalaskolan Norra

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat**Kunskaper****Pedagogisk ledning och utveckling av skolan****Fokus på skolans uppdrag****Lärarnas bedömning och utvärdering****Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Skolans lärandemiljö****Fokus på lärande****Tillit till elevens förmåga****Trygghet och studiero****Enskild elevs rätt****Bedömning och betyg****Undervisningstid och val****Särskilt stöd****Studie- och yrkesvägledning****Avgifter****Rektorns beslutsfattande**

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst mål att uppnå i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Motivering:

Endast knappt hälften (50 respektive 47 procent) av eleverna på Dalaskolan Norra nådde målen för kravnivån i svenska och matematik på de nationella proven i årskurs tre vårterminen 2009. På skolan görs varje år en noggrann analys av resultaten på de nationella ämnesproven och undervisningen anpassas därefter. Förklaringen till resultaten i svenska var enligt rektorn att en stor del av eleverna är nyanlända elever med annan språkbakgrund, vilka ännu inte tillägnat sig svenska i tillräcklig omfattning. I matematik, däremot, menar rektorn att man hade fokuserat fel saker i undervisningen. Undervisningen i matematik har sedan detta blev uppenbart lagts om för att framöver möjliggöra en ökad måluppfyllelse.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs fem varierar mellan årskullarna. Tendensen har sett över en femårsperiod i alla de tre ämnena svenska, engelska och matematik först varit uppåtgående och därefter nedåtgående, för att vårterminen 2009 åter stiga betydligt i samtliga ämnen jämfört med året dessförinnan (se bilaga 3, tabell 2). Detta trots att även denna elevgrupp enligt skolans dokumentation består av elever med annat modersmål samt därutöver av elever med stora stödbehov.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling är inte tillräckligt konkretiserad eller förankrad i verksamheten och uppfyller därmed inte skollagens krav. Eftersom Bromölla kommun inte delegerat till verksamheten att upprätta plan mot kränkande behandling hänvisas till Skolinspektionens kommunövergripande beslut.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

På Dalaskolan Norra förekommer det ett aktivt och regelbundet värdegrundsarbete och det finns också sedan år 2006 en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling, som anges var reviderad höstterminen 2009. Planen var emellertid i hög grad okänd bland de elever och i viss mån även i de personalgrupper som inspektörerna talade med. Ansvar för framtagandet av planen föreföll i stor utsträckning vila på skolans så kallade likabehandlingsgrupp. Planen är lättillgänglig och uppfyller i stor utsträckning lagstiftningens krav, men den är samtidigt alltför allmänt formulerad då det gäller de årligen uppföljningsbara målen. I detta avseende saknas en mer specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser skolan avser påbörja och genomföra under det kommande året. Både lärare och elever ska vara delaktiga i framtagandet av planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan uppfyller inte skollagstiftningens krav beträffande särskilt stöd, däribland rätten till studiehandledning på modersmålet.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen

5 kap. grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Motivering:

I de intervjuer som genomfördes med lärare, rektor och resursteamet på Dalaskolan Norra framkom att man på skolan anstränger sig att ge stöd åt eleverna i den utsträckning de befintliga resurserna medger. Man arbetar både med att ge stöd i klasserna och med en liten undervisningsgrupp i matematik och svenska. Man är också medveten om skolans kompensatoriska uppdrag i relation till elevgruppen och lägger därför så lite ansvar som möjligt för skolarbetet på hemmen. De lärare och annan skolpersonal som inspektörerna talade med menar emellertid att de nuvarande resurserna inte är tillräckliga, vilket får stöd av rektorn. Det finns med lärarnas ordval "en gråzon elever", det vill säga en grupp elever, som inte får det stöd de har behov av.

En annan elevgrupp som inte får det stöd de har rätt till, är de relativt nyanlända elever som ofta slussas ut från den så kallade förberedelseklassen på Dalaskolan Södra, utan att vid behov ha någon studiehandledning på sitt modersmål. Att så är fallet framkom i intervjuerna med både lärare och rektor. Man beskrev det som att man blivit överrumplade. "Ibland står de bara i dörren" utan tolk eller studiehandledare, och utan några språkkunskaper i svenska, berättade man i den ena lärargruppen. Enligt Skolverkets allmänna råd för utbildning av nyanlända elever ska det på skolan finnas rutiner för nyanlända elevers introduktion. Det sades i intervjuerna inte finns några rutiner eller riktlinjer för mottagandet på skolan. En plan för mottagandet av nyanlända elever finns i kommunen, men det finns inte någon särskild plan för hur ansvaret ska fördelas och arbetet organiseras på Dalaskolan Norra. Personalen på skolan har inte heller fått någon särskild utbildning för att kunna ta emot och arbeta med nyanlända elever. Enligt Skolverkets allmänna råd ska det först göras en kartläggning av den enskilde elevens förutsättningar och behov, och sedan ska undervisningen organiseras därefter. På skolan ska det alltså finnas beredskap att vid behov förändra organisationen för att passa alla elever. Vidare ska det finnas en tydlig och känd ansvarsfördelning angående

den enskilda elevens undervisning. Om det framkommer att en elev är i behov av särskilt stöd, däribland studiehandledning, är det rektors ansvar att behovet utreds.

Bristområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Skolans rektor beslutar inte vilka elever som ska få undervisningen i svenska som andraspråk.

Författningsstöd:

2 kap. 15 § andra stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Vid intervjuerna med rektor och lärare framkom att det på Dalaskolan Norra är den undervisande läraren i ämnet svenska som andraspråk som avgör vilka elever som ska få undervisning i detta ämne. Enligt grundskoleförordningen är det rektorn på skolan som ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för någon elev.

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5 på Dalaskolan Norra

Dalaskolan Norra		2005	2006	2007	2008	2009
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	71	73	93	59	83
	Matematik	65	83	84	67	91
	Svenska	56	88	77	49	83

Källa: Uppgifter från skolan, januari 2010.